

8.2 Sociální vývoj

V sociální oblasti se potvrdilo dominantní postavení Hlavního města Prahy; příznivých hodnot syntetického ukazatele dosáhly dále kraje Plzeňský, Středočeský a Jihočeský. Naproti tomu ze sociálního hlediska byla situace nejproblematictější v Moravskoslezském, Ústeckém a Zlínském kraji, nepříznivě je možné hodnotit stav i v krajích Libereckém a Olomouckém. Hlavním faktorem, který ovlivňuje postavení kraje v této oblasti, je situace na trhu práce. Především na ní závisí vývoj příjmové situace domácností, bytové výstavby, ale i dalších ukazatelů.

Hlavní město Praha dosáhlo nejlepší pozice ve 12 z 19 sledovaných ukazatelů. Praha má však v sociální oblasti postavení jen obtížně srovnatelné s ostatními kraji, a to vlivem koncentrované nabídky pracovních příležitostí. Stejný faktor ovlivnil i postavení sousedního Středočeského kraje. Hodnoty syntetického ukazatele u krajů s nejlepším postavením příznivě ovlivnily zejména vysoké příjmy domácností (vč. důchodců), vysoká míra ekonomické aktivity, nadprůměrná intenzita bytové výstavby a příznivé hodnoty ukazatelů v oblasti zdravotnictví. Na nízké úrovni se udržovaly nezaměstnanost a pracovní neschopnost.

Stejné ukazatele (zejména problematická situace na trhu práce) se promítly i do postavení sociálně nejvíce znevýhodněných krajů. Moravskoslezský kraj má nejnižší příjmy domácností na osobu, Ústecký kraj nejvyšší míru nezaměstnanosti a nejnižší relativní počet dokončených bytů, Zlínský pak mj. nejnižší míru ekonomické aktivity a nejvyšší procento pracovní neschopnosti. Zhoršené sociální postavení Olomouckého kraje je výsledkem především vysoké nezaměstnanosti a nízkých příjmů domácností (vč. důchodců). V případě Libereckého kraje mají podstatný vliv relativně nižší kapacity ve zdravotnických a sociálních zařízeních a vyšší kriminalita.

Změna postavení v sociální oblasti mezi roky 2000 a 2004 již tak předvídatelná není. Hlavní město Praha se sice ještě více vzdálilo od ostatních regionů, výraznější posun byl však zaznamenán také v krajích Moravskoslezském, Zlínském a Libereckém, jejichž zaostávání za ostatními kraji se již dále neprohlubovalo. Vývoj Hlavního města Prahy ovlivnilo další zlepšení dostupnosti zdravotní a sociální péče. Moravskoslezský kraj se určitým zvýšením bytové výstavby, poklesem kriminality a procenta pracovní neschopnosti dostal ve srovnání těchto ukazatelů před Ústecký a Zlínský kraj. V Libereckém kraji došlo ke zlepšení úrovně v 11 ze 14 sociálních ukazatelů sledovaných v čase. Nejhorší sociální vývoj v období let 2000 – 2004 zaznamenal Karlovarský kraj, a to nejméně příznivým vývojem ve 4 ze 14 sociálních ukazatelů sledovaných v čase (především ukazatelů trhu práce). Mírné zhoršení sociální situace v porovnání s ostatními kraji zaznamenal i Královéhradecký, Jihočeský a také Pardubický kraj.

Graf 27 Postavení krajů - sociální vývoj

